

1. Η ξεκάθαρη νίκη του ΟΧΙ στο δημοψήφισμα, το οποίο εκ των πραγμάτων απέκτησε άλλη διάσταση από εκείνη που οριοθέτησε η κυβέρνηση και άλλη συνέχεια από εκείνη που επιθυμούσε, αποτελεί αφορμή για προβληματισμό τόσο για το αποτέλεσμα αυτό καθαυτό όσο και για την «επόμενη μέρα». Πολύ περισσότερο που ήδη από το βράδυ της Κυριακής ο Τσίπρας δήλωνε ότι «το ΟΧΙ δεν σημαίνει ρήξη με το ευρώ», ενώ την επόμενη κυριολεκτικά μέρα η σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών αποφαινόταν το ίδιο κι έχτιζε μια «εθνική γραμμή διαπραγμάτευσης», με την οποία η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ παζαρεύει ένα νέο μνημόνιο, σχεδόν ταυτόσημο με τις προτάσεις Γιουνκέρ.

Από το πλήθος των ζητημάτων που πρέπει να συζητηθούν, πιο κρίσιμο για την τακτική και τη στρατηγική της επαναστατικής Αριστεράς είναι να γίνουν αντικείμενο προβληματισμού τα στοιχεία που συνηγόρησαν ώστε να διαψευστούν επί το θετικότερον όσοι ήλπιζαν σε ένα ΟΧΙ και επί το αρνητικότερον όσοι προσδοκούσαν επικράτηση του ΝΑΙ. Και ταυτόχρονα, τα στοιχεία εκείνα που επέτρεψαν στην κυβέρνηση να βιάσει με ωμό τρόπο τη λαϊκή ετυμηγορία μία μόλις μέρα μετά, να μετατρέψει το μαζικό ΟΧΙ σε εντολή για νέο μνημόνιο· κι αυτό χωρίς παλλαϊκή αντίδραση αντάξια αυτού του 61,3%, αλλά σε «εθνική ομοψυχία» με το απεχθές πολιτικό προσωπικό του ΝΑΙ και του μνημονιακού τόξου – που παρά τη συντριπτική ήττα του, βλέπει να του προσφέρονται νέα όπλα για να πάρει μια ρεβάνς και να επανακατακτήσει την ηγεμονία του.

2. Ένα πρώτο ενδιαφέρον στοιχείο αφορά την «κοινωνική βάση» του ΟΧΙ. Πρωταγωνιστές του ήταν οι νέοι, που το στήριξαν με ποσοστό 73-85%, οι φοιτητές (85,2%), οι άνεργοι (72,9%), οι μισθωτοί του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (70,9% και 71,3% αντίστοιχα) και οι αγρότες (65,2%). Πρόκειται για μια ξεκάθαρη ταξική ψήφο από τους σύγχρονους «κολασμένους», αυτούς που ο καπιταλισμός, η κρίση του και η γραμμή υπέρβασής της καταδικάζουν σε λιτότητα και μνημόνια διαρκείας, ανεργία, εργασία λάστιχο, λαθρεπιβίωση μεταξύ εργασίας-ανεργίας και απελπισία στο «διηνεκές»· αυτούς που «δεν έχουν να χάσουν τίποτ' άλλο εκτός από τις αλυσίδες τους».

Όλοι αυτοί -και ιδίως οι νέοι, που δεν μπορούν να συμβιβαστούν με την ιδέα μιας ζωής χωρίς ελπίδα κι ενός συστήματος που, κατά πως τους λένε, «δεν είναι καλό, αλλά δεν έχει εναλλακτική»- αισθάνονται κοινωνική οργή και μίσος προς το κυρίαρχο αστικό στάτους και το πολιτικό σύστημα που το υπηρετεί. Και μπορεί αυτή η οργή να μην εκδηλώνεται πάντα, μπορεί συχνά να καλύπτεται από τον καθημερινό καταναγκασμό της επιβίωσης ή να μοιάζει ναρκωμένη τη στιγμή που ο Τσίπρας -περιφρονώντας το ΟΧΙ της πιο πολωμένης κοινωνικά εκλογικής μάχης- ανεβαίνει στο τρένο της «εθνικής συναίνεσης» και του νέου μνημονίου μαζί με τη Γεννηματά, τον Μεϊμαράκη και τον Θεοδωράκη, είναι όμως πολύ δύσκολο να εξαφανιστεί ή να χειραγωγηθεί για πολύ και στα σίγουρα, να γίνει δεκανίκι της διαχείρισης τύπου ΣΥΡΙΖΑ, ακριβώς γιατί το αντικειμενικό υπόβαθρο που την τροφοδοτεί επιδεινώνεται αντί να βελτιώνεται.

Από αυτήν την κοινωνική πραγματικότητα απορρέει, επίσης, η βαθιά αποστροφή των εν λόγω κοινωνικών στρωμάτων προς το κυρίαρχο πολιτικό σύστημα και η πραγματική δυσκολία που έχουν οι κρατούντες να δώσουν μια κάπως αξιόπιστη και σταθερή λύση στο «πολιτικό πρόβλημα», να συνδέσουν τα κόμματα του αστικού τόξου με την εκπροσώπηση λαϊκών συμφερόντων. Πρόκειται για αποστροφή που, μετά και την «εθνική ενότητα» της επομένης του δημοψηφίσματος, είναι δυνατόν να σπρώξει πληθειακά στρώματα στην αγκαλιά της «αταλάντευτα αντιμνημονιακής» -όπως θέλει να εμφανίζεται- Χρυσής Αυγής.

Από την ίδια πραγματικότητα αναδεικνύεται ξεκάθαρα το ταξικό στίγμα που έχουν η κατεύθυνση και οι επιλογές της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Μια κατεύθυνση στρατευμένη στην αστική διαχείριση, που δίνει «μάχη» με τους «δανειστές» για τις εξοπλιστικές δαπάνες και τα εφοπλιστικά προνόμια (γιατί, άραγε;) αλλά εγκαταλείπει τα 751 ευρώ ή την κατάργηση του ΕΝΦΙΑ.

Ας επιμείνουμε λίγο στις ταξικές κοινωνικές αναφορές του ΟΧΙ, διότι δείχνουν ότι η αντικαπιταλιστική Αριστερά, αν επιδιώκει να μετατραπεί σε μαζικό κοινωνικοπολιτικό ρεύμα, οφείλει να έχει ξεκάθαρο ταξικό στίγμα, να οικοδομήσει και να οικοδομηθεί με σαφή τρόπο σε αυτά τα κοινωνικά στρώματα, να κατακτήσει πολιτικό λόγο, μορφές δράσης και «συνδικαλιστικές» προτεραιότητες που εστιάζουν κυρίως σε αυτά, να μιλήσει για την κομμουνιστική απελευθέρωση με τη δική τους γλώσσα, φρεσκάδα και ανάγκη, να χτίσει μορφές συσπείρωσης και μέτωπα -από τα κάτω ως τα πάνω- και να παρέμβει πολιτικά με όρους που αγγίζουν αυτά τα στρώματα και δεν τα απωθούν θυμίζοντας κακέκτυπα της αστικής πολιτικής ή του ηττημένου αριστερού και κομμουνιστικού κινήματος.

3. Σε ό,τι αφορά την **πολιτική βάση του ΟΧΙ**, είναι προφανές ότι σε αυτήν την εκλογική απάντηση συστεγάστηκαν πολλά επίπεδα συνειδητοποίησης και ριζοσπαστικοποίησης. Ωστόσο, είναι εξίσου σαφές ότι το στρατόπεδο του ΟΧΙ -παρά την πολυμορφία του- έγινε «παράταξη μάχης», άντεξε απέναντι στην αστική πανστρατιά (εγχώρια και διεθνή) και υπερίσχυσε εμφατικά όχι γιατί κάποιοι διάλεξαν το μνημόνιο των ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ (των 47 συν 2 σελίδων) έναντι του μνημονίου των «θεσμών», αλλά γιατί πολλοί -ανάμεσά τους και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ- σήκωσαν το γάντι του «ναι ή όχι στο ευρώ και την ΕΕ» που πετούσε ο αντίπαλος (και προβάλλει ακόμη πιο εμφατικά ενόψει της συνόδου της Κυριακής), στράφηκαν σε κατεύθυνση ρήξης, όρθωσαν το ανάστημά τους όταν η κυβέρνηση διαπραγματευόταν -ακόμη και μετά την προκήρυξη του δημοψηφίσματος- ένα νέο μνημόνιο και αποκαθήλωναν τα εικονίσματα των τραπεζών, της ΕΕ και των αγορών όταν η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ εν συνόλω έδινε καθημερινά «όρκους πίστης» στο ευρώ, τη σύγχρονη θεότητα των αγορών, των τραπεζιτών και των πολυεθνικών.

Προκεχωρημένο φυλάκιο αυτής της γενικής ροπής και δυναμικής, αυτού του ΟΧΙ -κι όχι του θολού ΟΧΙ, που μπορεί να σήμαινε και ΝΑΙ στην κυβέρνηση, τη διαπραγμάτευση και το ευρώ- αποτέλεσαν και αποτελούν οι πρωτοπόρες δυνάμεις -μεταξύ αυτών και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ- που στην οικονομική τρομοκρατία των κλειστών τραπεζών και των ΑΤΜ απαντούσαν «οι τράπεζες να περάσουν στο δημόσιο», στο όργιο των πιέσεων και των εκβιασμών απαντούσαν «ρήξη κι όχι διαπραγμάτευση», στην «αναδιάρθρωση του χρέους» αντέτειναν τη διαγραφή, στο «λύση εντός ευρώ» αντιπαρέθεταν το «δεν πάει άλλο με αυτήν τη λυκοσυμμαχία», στην οικονομική και μιντιακή τρομοκρατία των διεθνών και εγχώριων δυναστών αντέτειναν την περηφάνια, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια ενός λαού που δεν προσκυνάει. Από αυτήν την επικοινωνία-γονιμοποίηση του ενστικτωδώς ταξικού και πρωτόλεια ριζοσπαστικού ΟΧΙ με το αντικαπιταλιστικό-χειραφετητικό ΟΧΙ ωφελήθηκαν και οι δύο πλευρές.

Πολλαπλά ωφέλιμη και όχι διχαστική -όπως υποστηρίζουν ορισμένοι- ήταν επίσης η εντός του κινήματος αντιπαράθεση προς εκείνο το ΟΧΙ που συνοδευόταν από το «ναι στο ευρώ, τη διαπραγμάτευση και τον έντιμο συμβιβασμό», «έβγαζε λάδι» την κυβέρνηση κι έστρεφε τα βέλη του μόνο προς τους εκβιασμούς των δανειστών. Ήταν, μάλιστα, ωφέλιμη **και** για τη μάχη πριν το δημοψήφισμα, διότι χωρίς μια τέτοια αντιπαράθεση εντός του στρατοπέδου του ΟΧΙ -συναγωνιστική, που δεν ξεχνούσε ποιος είναι ο κύριος αντίπαλος- η ισχύς του στρατοπέδου αυτού θα ήταν πολύ πιο «λίγη» απέναντι στον κύριο, τον ταξικό αντίπαλο· αλλά **και** για τη μάχη μετά το δημοψήφισμα, για την περίοδο όπου το «ΟΧΙ της κάλπης» καλείται να επαναβεβαιωθεί ως ΟΧΙ και, παράλληλα, να μετασχηματιστεί σε «ΟΧΙ του δρόμου», σε «ΟΧΙ σε κάθε μνημόνιο», και να αντέξει στο τελεσίγραφο «Grexit ή μέτρα πρωτοφανούς κοινωνικής βαρβαρότητας» που έστειλε την Τρίτη το βράδυ η «Ιερά Συμμαχία» της ΕΕ.

Με αυτήν την έννοια, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ και άλλες ανατρεπτικές δυνάμεις και τάσεις μπορούν να υπερηφανεύονται ότι έβαλαν ένα σημαντικό λιθαράκι -μεγαλύτερο από το εκλογικό αποτύπωμά τους την 25η Ιανουαρίου- στη διαμόρφωση του λαϊκού πλειοψηφικού ΟΧΙ και της ενωτικής προσπάθειας που

ορθώθηκε απέναντι στην ΕΕ και το ΔΝΤ, τον ΣΕΒ και τις ΗΠΑ, την ΕΚΤ και τον Πάπα. Αυτό τους δίνει μια μεγαλύτερη δυνατότητα επικοινωνίας με τον λαϊκό-νεανικό ριζοσπαστισμό, αλλά τους φορτώνει και μια σημαντική ευθύνη για τις επόμενες κρίσιμότητες μέρες και την πορεία προς τη σύνοδο της Κυριακής και όσα επακολοιούθουν.

Αντιθέτως, δεν μπορεί να υπερηφανεύεται γι' αυτό η κυβέρνηση και η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, που έκαναν τα πάντα για να καθηλώσουν/εγκλωβίσουν την πολιτική δυναμική του ΟΧΙ σε ανώδυνα για το σύστημα και την ΕΕ πλαίσια και που ακριβώς γι' αυτό τώρα, δέσμιες του «πάση θυσία εντός ευρώ» και της «εθνικής συναίνεσης», δεν μπορούν να ψελλίσουν το παραμικρό απέναντι στον ιταμό εκβιασμό των «εταίρων» της ΕΕ.

Ούτε, βεβαίως, η ηγεσία του ΚΚΕ που, στο όνομα της επιβεβλημένης αντίθεσης σε όλα τα μνημόνια, την ΕΕ και τον καπιταλισμό και στο όνομα της αποκάλυψης της κυβερνητικής κατεύθυνσης (που προφανώς έπρεπε να γίνει), πέταξε την μπάλα στην εξέδρα και, αντί να χτίσει συναγωνιστικούς δεσμούς όρθωσε τείχη απέναντι σε αυτό και στις ανερχόμενες τάσεις ριζοσπαστικοποίησης.

Τέλος, ούτε οι φωνές που ακούονταν σε ένα γενικόλογο ΟΧΙ και μια εξίσου ακαθόριστη αντίσταση στους «δανειστές», αυτοπεριορίζονταν στο ανεκτό από την κυβέρνηση ΟΧΙ στο όνομα της πλατύτητας και «κόνταιναν» το μπόι τους τη στιγμή που η αναμέτρηση απαιτούσε όλοι μαζί «να σηκωθούμε λίγο ψηλότερα». Η ανεπάρκεια των φωνών αυτών φαίνεται πιο καθαρά σήμερα, τρεις μέρες μετά το δημοψήφισμα, πιστοποιώντας πόσο πολύτιμο κι ενωτικό είναι τόσο για το κίνημα όσο και για την ίδια η αντικαπιταλιστική Αριστερά να κολυμπάει αντάμα με τα πιο ριζοσπαστικά ρεύματα της τάσης ρήξης και όχι απλώς να τσαλαβουτάει στο ρεύμα της στιγμής, χωρίς, ωστόσο, να αποκόβεται από αυτό.

4. Ας δούμε, όμως, κατάματα την πραγματικότητα και τους συσχετισμούς. Οι τάσεις της ρήξης - ειδικότερα οι πιο ριζοσπαστικές - ενισχύθηκαν και βάθυναν στην πορεία προς το δημοψήφισμα, απέκτησαν ευρύτερη επιρροή και κύρος, ακούστηκαν και «εκτιμήθηκαν». Ωστόσο, δεν κατέκτησαν την ηγεμονία στο στρατόπεδο του ΟΧΙ, ούτε το χρωμάτισαν με τη δική τους αντίληψη, πρακτική και προοπτική. Προφανώς το σύντομο της εκλογικής μάχης και το υπαρκτό κοινωνικό τους προφίλ αποτελούν παράγοντες που έθεσαν αντικειμενικά όρια στην επίδρασή τους. Ωστόσο, το κυριότερο που πρέπει να συζητηθεί -και στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ- είναι η ποιότητα της γραμμής τους, η επάρκεια των στρατηγικών και τακτικών απαντήσεών τους, η πολιτική πρακτική και το θεωρητικό οπλοστάσιό τους, η κοινωνική δικτύωση και η παρουσία τους στους αγώνες.

Με αυτήν την έννοια, στο αγωνιστικό ρήγμα που διαμορφώθηκε την τελευταία πενταετία και στο ριζοσπαστισμό που ξεπήδησε ενόψει του δημοψηφίσματος μοιάζει να υπάρχει μια ισορροπία στην κόψη του ξυραφιού. Τέτοια που μπορεί να καταλήξει ή σε υποταγή στη βαρβαρότητα (στην οποία οδηγούν και το μνημόνιο που προτείνει η κυβέρνηση και οι προτάσεις των «θεσμών») και στο μονόδρομο της ΕΕ και της αγοράς ή σε μια βαθύτερη, μαζικότερη και προπάντων έμπρακτη, αγωνιστική αμφισβήτησή τους. Αυτή η ασταθής και εκρηκτική ισορροπία -έκφραση της συνύπαρξης και διαπάλης των τάσεων χειραφέτησης και υποταγής που ενυπάρχουν στο είναι και τη συνείδησή της εργατικής τάξης- είναι που δίνει τη μία μέρα 61,3% στο ΟΧΙ και την άλλη τη δυνατότητα στον Τσίπρα να το αναιρεί, αγκαλιά με τους υπέρμαχους του ΝΑΙ· που επιτρέπει στη λαϊκή και νεολαιίστικη αγανάκτηση να «σκάει μύτη» ορμητικά στο σχετικά πιο εύκολο κοινοβουλευτικό πεδίο αλλά να ασθμαίνει στην καθημερινή μάχη με την εργοδοσία, την κυβέρνηση, τη φυλακή της ΕΕ, το μαύρο μπλοκ των αντεργατικών «μεταρρυθμίσεων».

5. Μετά το λαϊκό ΟΧΙ, την ταχύτατη -κι αναμενόμενη- παραχάραξή του από την κυβέρνηση και την υπερεπιθετική απάντηση των «δανειστών», τίποτα δεν είναι όπως πριν· ούτε σε όσους στήριξαν το ΟΧΙ ούτε σε όσους στήριξαν το ΝΑΙ. Είναι φανερό ότι η ταξική πάλη έχει ήδη περάσει σε άλλο επίπεδο: οξύνεται στο έπακρο και οδεύει προς νέα πρωτόγνωρα κι απρόβλεπτα επεισόδια, σε πείσμα όσων πίστευαν ότι οι λαϊκές ανάγκες μπορούν να ικανοποιηθούν σε «έντιμο συμβιβασμό» με όσους τις τσαλαπατούν, εντός ΕΕ και με βαθμιαίες αλλαγές - εν ολίγοις, χωρίς ρήξη, ανατροπή και άλματα, με κυβερνητική

ανάθεση ή μια απλή ψήφο.

Οι απαιτήσεις, λοιπόν, της ταξικής πάλης, μεγαλώνουν καθώς, από τη μια, το εγχώριο και διεθνές αστικό μπλοκ επιχειρεί να «πάρει το αίμα του» πίσω, να κλείσει το πολιτικό ρήγμα που άνοιξε, να τσακίσει τις ριζοσπαστικές τάσεις, να ταπεινώσει πολιτικά και να εξανδραποδίσει κοινωνικά τον ελληνικό λαό (εξ ου και το «νέο μνημόνιο ή Grexit»), να ελαχιστοποιήσει τις «ασύμμετρες» απειλές για την ΕΕ, το διεθνές χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο, τον αστικό κόσμο συνολικά, να ανασυγκροτήσει το πολιτικό σύστημα και τους μηχανισμούς διαμεσολάβησης (η παραίτηση Σαμαρά αποτελεί ένα πρώτο στιγμιότυπο)· κι από την άλλη, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ επιχειρεί να κλείσει μια νέα μνημονιακή συμφωνία (σε μία ή δύο δόσεις) με αντάλλαγμα κάποια ευχολόγια περί «επανεξέτασης» του χρέους, σε δυσαρμονία με τις λαϊκές διαθέσεις και με προσπάθεια να ψαλιδιστούν πολιτικά, να ξεφουσκώσει η μαχητικότητά τους, να δρομολογηθεί η υποταγή και η χειραγωγή τους – βοηθώντας του νέου κυβερνητικού συνδικαλισμού.

Κυρίως, όμως, οι απαιτήσεις μεγαλώνουν γιατί οι άνεργοι παραμένουν άνεργοι, οι απλήρωτοι εργαζόμενοι παραμένουν απλήρωτοι, οι φοιτητές και οι νέοι παραμένουν «κάτοικοι» ενός κόσμου που δεν τους υπόσχεται τίποτα καλό· αλλά και γιατί πάνω στα κοινωνικά συντρίμια της προηγούμενης πενταετίας θα σωρεύονται τα νέα βάρη που φέρνουν οι επιλογές της ΕΕ, του ΔΝΤ, των εργοδοτών και η συμφωνία που προτίθεται να υπογράψει η κυβέρνηση.

Η αντικαπιταλιστική Αριστερά οφείλει να αρθεί στο ύψος αυτών των απαιτήσεων. Δεν είναι ώρα για επανάπαυση ή απλή καταγγελία της κυβερνητικής κωλοτούμπας, για «τα λέγαμε εμείς» κι επιλογές που αυταπατώνται ότι μπορούν να επιβιώσουν φρούρια που γύρω τους έχουν «κρανίου τόπο». Δεν είναι, όμως, και οι στιγμές που αρκούν τα καύσιμα και τα συνθήματα του χθες, οι μορφές δράσης κι ο τρόπος άσκησης πολιτικής, οι μετωπικές πρακτικές και η κινηματική παρέμβαση που ακολουθούσε πριν από το δημοψήφισμα και τα τραπέζια της «εθνικής συναίνεσης». Πέραν των άλλων, δεν επιτρέπεται κάτι τέτοιο και γιατί η αντικαπιταλιστική Αριστερά -με το δικό της τριπλό ΟΧΙ (στους «δανειστές», στο κυβερνητικό μνημόνιο, σε ΕΕ και χρέος)- κατέκτησε έναν αναβαθμισμένο ρόλο στην «ταξιαρχία» του ΟΧΙ και «σήκωσε το γάντι» όταν ο ΣΥΡΙΖΑ αντιμετώπιζε τη μάχη σαν «καυτή πατάτα». Αυτός ο ρόλος αναβαθμίζεται με τα μετά το δημοψήφισμα δεδομένα, κι η αντικαπιταλιστική Αριστερά οφείλει να τον επαναβεβαιώσει- επανακατακτήσει, αναλαμβάνοντας την ευθύνη που της αντιστοιχεί και απαντώντας στις προκλήσεις των καιρών.

Αλίμονο αν πιστέψει ότι μπορεί να τα καταφέρει με «μία από τα ίδια», σαν να μην έγινε καν το δημοψήφισμα· σαν να μην ήρθαν στο προσκήνιο της μάχης βαθύτερα ερωτήματα· σαν να μην επιβεβαιώθηκε ότι η δυναμική της ταξικής πάλης σήμερα γενικεύει και βαθαίνει ταχύτατα την παραμικρή σύγκρουση· σαν να μη φάνηκε ότι δεν υπάρχει «όχι στο μνημόνιο» χωρίς «έξω από το ευρώ» κι «έξω από το ευρώ» χωρίς «έξω από την ΕΕ και το αστικό πλαίσιο»· σαν να μη φαίνεται ότι δεν αρκεί ένα κοινοβουλευτικό ΟΧΙ -γιατί τέτοιο ήταν το δημοψήφισμα-, αν αυτό δεν αποτελεί έκφραση ενός κινηματικού-πολιτικού ΟΧΙ, που καταγράφεται καθημερινά στους εργασιακούς χώρους, τις γειτονιές, τα φοιτητικά αμφιθέατρα και βγάζει στους δρόμους της συλλογικής πάλης εργαζόμενους, ανέργους, νέους, αγρότες.

Αλίμονο αν στην κλιμάκωση της ταξικής σύγκρουσης και του πολιτικού διακυβεύματος απαντήσει με αποκλιμάκωση: με καλέσματα στην κυβέρνηση «να αλλάξει ρότα»· με ένα απλό «όχι σε νέα συμφωνία» χωρίς παράλληλο «ξήλωμα του μνημονιακού κεκτημένου», ανατροπή των αντεργατικών «μεταρρυθμίσεων» και ριζική βελτίωση της εργατικής θέσης· με πλαίσιο που -ακόμη και τώρα- αφήνει για άλλη ώρα το «έξω από ευρώ-ΕΕ» ή το «διαγραφή όλου του χρέους» (θεωρώντας ότι αποτελούν «συνθήματα ζύμωσης», παρότι ήταν σε κάθε στόμα την καυτή προεκλογική εβδομάδα και παραμένουν το εξίσου καυτό μετεκλογικό επταήμερο). Αλίμονο, δηλαδή, αν τη στιγμή που οι διαχωριστικές γραμμές -άρα και το πλαίσιο του μετώπου που μπορεί να δώσει διέξοδο στις λαϊκές ανάγκες- μετατοπίζονται επί το ριζοσπαστικότερον, η αντικαπιταλιστική Αριστερά αρκεστεί στα ελάχιστα ή -ακόμη χειρότερα- στα προ

του ΟΧΙ, της κυβερνητικής ακύρωσής του και της απάντησης των «θεσμών» δεδομένα· αν τη στιγμή που χρειάζονται πολιτικά και στρατηγικά φτερά κι ο καθαρός αέρας της επαφής με τις πλατιές μάζες - επίθεση, δηλαδή- αυτή κλείνεται σε παλιά σχήματα, ετεροκαθορίζεται από «αναμενόμενες διαφοροποιήσεις» και αρκείται σε μάχες οπισθοφυλακών.

6. Αρκετά, όμως, με τις οριοθετήσεις. Είναι χρήσιμες αλλά όχι αρκετές. Το κρίσιμο ζήτημα είναι πώς πρέπει να δράσει, τι χρειάζεται σήμερα η αντικαπιταλιστική Αριστερά.

Το πρώτο που αναμφίβολα χρειάζεται είναι **ξεκάθαρη πολιτική γραμμή**, η οποία να ανταποκρίνεται στο διακύβευμα της περιόδου, να αντιπροσωπεύει τις εργατικές-λαϊκές ανάγκες και διαθέσεις, να «κοιτά στα μάτια» τον ταξικό αντίπαλο και τα διλήμματα που βάζει και να εμπεριέχει το προέχον σήμερα αλλά και το βέβαιο αύριο της ταξικής αναμέτρησης. Αυτή η γραμμή δεν μπορεί να είναι άλλη από την πάλη για την ικανοποίηση των ζωτικών εργατικών αναγκών με ανατροπή των παλιών και νέων μνημονίων, ξήλωμα των αντεργατικών αστικών αναδιαρθρώσεων, έξοδο από ευρώ/ΕΕ, διαγραφή του χρέους, σύγκρουση με την «κανονικότητα» των αγορών και του κέρδους. Η γραμμή αυτή απέδειξε την ακτινοβολία της στη μάχη του δημοψηφίσματος, έδωσε και δύναμη στον κόσμο του ΟΧΙ και τις τάσεις της ρήξης. Πρέπει, επομένως, να ξεδιπλωθεί με μεγαλύτερη ποιότητα και αποφασιστικότητα, χωρίς παλινωδίες, ταλαντεύσεις, δολιχοδρομίες ή βήματα προς τα πίσω. Και να ξεδιπλωθεί μέσα στον κόσμο, στις μάχες του παρόντος, αποτελώντας όχι απλώς ένα «ξερό» σύνθημα, αλλά ένα πολιτικό νεύρο που θα απλώνεται και «προς τα κάτω», στις ζωτικές εργατικές διεκδικήσεις, και προς «προς τα πάνω», στον αντικαπιταλιστικό-επαναστατικό ορίζοντα και τη χειραφετητική-κομμουνιστική προοπτική τους.

Το δεύτερο που χρειάζεται είναι η **στράτευση με στρατηγικούς όρους στην ταξική ανασυγκρότηση του εργατικού κινήματος**, στην επιλογή που θα επιτρέψει στο ΟΧΙ της κάλπης να «βγάλει στο δρόμο» της μαζικής πάλης όλο το βάθος και την έκτασή του, όλο το ταξικό φορτίο και την αποφασιστικότητά του. Το είδαμε πριν το δημοψήφισμα, μετά από αυτό αλλά και στο πεντάμηνο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ: νικηφόρα μάχη για τα εργατικά δικαιώματα δεν μπορεί να δοθεί με όχημα «θεσμούς» που τάχθηκαν με το στρατόπεδο του ΝΑΙ, όπως η ΓΣΕΕ, η ΟΤΟΕ και τόσα άλλα «εργατικά» συνδικάτα, ή με τον νέου τύπου κυβερνητικό συνδικαλισμό του ΜΕΤΑ. Τώρα είναι η ώρα για θεσμούς-δομές συλλογικής συσπείρωσης και διεκδίκησης που θα δίνουν φωνή και δρόμο αγώνα στους ανέργους και τους νέους, στους ελαστικά εργαζόμενους, στους εργάτες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Το τρίτο που χρειάζεται είναι η **μάχη των αξιών και της κοινωνικής προοπτικής**. Το δημοψήφισμα ήταν πολύ διδακτικό απ' αυτήν την άποψη. Ο ένας κόσμος -ο κόσμος του ΝΑΙ- έδωσε τη μάχη όχι «στα σημεία» αλλά με ξεκάθαρες σημαίες: την ΕΕ, την αγορά, τις τράπεζες, την καπιταλιστική ανάπτυξη, τον αστικό κοινοβουλευτισμό. Και την έδωσε λέγοντας ότι δεν είναι ίσως η καλύτερη λύση, είναι όμως η «μοναδική» λύση. Γ' αυτό το πλήγμα του ΟΧΙ δεν είναι ούτε αμελητέο ούτε μόνο οικονομικό - είναι και πολιτικό, διότι εισάγει το «μικρόβιο» μιας πορείας πέραν του μονοδρόμου της ΕΕ και του καπιταλισμού. Ο άλλος κόσμος -ο κόσμος του ΟΧΙ- άντεξε -με τη συνεισφορά και της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αλλά όχι του ΣΥΡΙΖΑ- και θα αντέξει μόνο αν σταθεί στο ύψος αυτής της πρόκλησης, αν μετατρέψει το «μικρόβιο» σε επιδημία· αν αναδείξει σε νεύρο και σημαία της πάλης, τώρα κι όχι αύριο, έναν κόσμο ελπίδας και κοινωνικής χειραφέτησης, χωρίς ΕΕ και χρέος, αγορά και κέρδος, καταπίεση και εκμετάλλευση, ιδιωτική ιδιοκτησία και ρατσισμό, πολέμους και καταστροφή του περιβάλλοντος. Αν τελικά, μέσα σε αυτήν τη ζωντανή διεργασία της αυθεντικής λαϊκής δράσης, κι όχι με κομματικό «ψηστήρι» αναδείξει ως αναγκαιότητα, δυνατότητα και τάση των καιρών μια φρέσκια και επαναθεμελιωμένη πρόταση κομμουνιστικής απελευθέρωσης.

Απόρροια όλων αυτών είναι το τέταρτο απαραίτητο στοιχείο, η **αναγκαία μετωπική γραμμή της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς**, τόσο σε συνολικό επίπεδο όσο και στους κοινωνικούς χώρους και αγώνες. Το δημοψήφισμα κατέρριψε πολλούς μύθους του «συρμού» -και κυρίως το μύθο ότι η βαθύτητα και η πλατύτητα ανταγωνίζονται η μια την άλλη, το προωθημένο περιεχόμενο ακυρώνει την ευρεία

συσπείρωση- κι έδειξε ποιος είναι ο δρόμος μιας αποτελεσματικής μετωπικής γραμμής-πρακτικής. Είναι ο δρόμος που επενδύει στην αντικαπιταλιστική γραμμή (με ό,τι αυτό συνεπάγεται και σημαίνει) και δεν την αφήνει σε δεύτερη μοίρα στο όνομα ευκαιριακών και συνάμα ουτοπικών μετώπων μιας χρήσης και καμιάς αποτελεσματικότητας· που αναδεικνύει σε μάχιμο στόχο του παρόντος το «έξω από ευρώ και ΕΕ» και δεν το αφήνει για «αύριο» ή για τη «λαϊκή εξουσία»· που έχει ως οδηγό τις εργατικές ανάγκες και την ανατροπή της αντεργατικής σταυροφορίας κι όχι απλώς να μην επιδεινωθεί έτι περαιτέρω η θέση των εργαζομένων ή να πασπαλιστεί με συριζική χρυσόσκονη η μνημονιακή κόλαση· που ξεδιπλώνεται με κύριο άξονα την απευθείας επαφή της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς με το λαό και τις μορφές συλλογικής συσπείρωσης και πάλης του και δευτερεύοντα (αλλά απαραίτητα) τις ενδεχόμενες «διαφοροποιήσεις» από τον ΣΥΡΙΖΑ ή το ΚΚΕ. Αυτός ο δρόμος «περπατήθηκε» πριν το δημοψήφισμα, με αξιόλογα αποτελέσματα αλλά όχι χωρίς αντιφάσεις. Αυτός πρέπει να «περπατηθεί» και τώρα που μεγάλα εργατικά-νεολαιίστικα κομμάτια του ΟΧΙ θα αδειάζονται από την κυβέρνηση και μεγάλα διλήμματα θα διαμορφώνονται από τον ταξικό αντίπαλο· και να «περπατηθεί» με μεγαλύτερη δημιουργικότητα, τόλμη, πρωτοτυπία και σταθερότητα, ανοιχτά και πλατιά μέσα στον κόσμο του ΟΧΙ και των αγώνων, με παλιές και νέες μορφές, χωρίς να φетиχοποιείται ή να απορρίπτεται αβασάνιστα καμιά προσπάθεια.

Μόνο έτσι θα υπηρετηθεί το διπλό καθήκον της στιγμής: να χτιστεί ένα πανίσχυρο κίνημα που θα σαρώσει την αντεργατική πολιτική και τους φορείς της, από τη μια, κι από την άλλη, να οικοδομηθούν -μέσα στη φωτιά αυτής της μάχης- εκείνες οι αντικαπιταλιστικές κι επαναστατικές δυνάμεις-φορείς που θα εκφράζουν τις χειραφετητικές και κομμουνιστικές αναγκαιότητες, τάσεις και δυνατότητες της εποχής μας. Εννοείται ότι δεν μπορεί να υπάρξει μόνο του το ένα ή το άλλο από αυτά. Ή θα υπηρετηθούν παράλληλα ή δεν θα υπηρετηθεί κανένα.